

Za književne edicije in časopise se je izdalo za 42.000 Din podpore. Vodnikova, Mohorjeva in Cankarjeva družba ter Kmetijska matica se je podprla z odkupom primerne štrevila knjig, ki so se darovale obmejnim krajem, našim izseljencem, strokovne pa kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnim šolam.

Druge podpore.

Visokošolske štípendije. Prošnje za visokošolske štípendije in podpore so posebno v tekoči poslovni dobi številčno zelo narasle. Zaradi nezadostne postavke v banovinskem proračunu so se upoštevali le najnadarjenejši in najpotrebnejši ter v prvi vrsti dijaki iz višjih letnikov. Podelile so se štípendije in podpore za visokošolce v skupnem znesku 195.000 Din.

Srednješolske štípendije. Podelilo se je 20 dijaških štípendij srednješolcem in 10 učiteljskihnikom po 3000 Din, skupaj 90.000 Din.

Za dijaške in šolske kuhinje se je podelilo podpore v znesku 89.000 Din.

Božičnice. Za prireditev božičnic so prejela šole, ki se nahajajo v nacionalno ogroženih krajih, podpore v znesku 39.000 Din.

Sokol kraljevine Jugoslavije. Sokolske župe v Dravski banovini so se podprle z zneskom 375.000 Din.

Kulturna in prosvetna društva. Za razna kulturna in ljudsko-prosvetna društva se je izdalo 90.000 Din. V prvi vrsti so se vpoštevala pri tem ona društva, ki so s svojim delom, predavanji, tečajji dokazala, da se uspešno udeležujejo med narodom.

Razne podpore. Da se omogoči delo Narodni galeriji v Ljubljani in Muzejskih društev, so se podprla ista v okviru proračuna. Za varstvo zgodovinskih predmetov in starin se je podelilo 40.800 Din in za popravila in zgradbe cerkva, posebno tistih, ki izražajo kak izreden stavbni tip, ali ki hranijo kako zgodovinsko važno fresko, se je izdalo 188.000 dinarjev.

Vojaški grobovi. Započela se je akcija, da prevzamejo šole skrb za varstvo in ureditve vojaških grobov. To ni le iz pietetnega ozira, temveč iz vzgojnega stališča potrebno. Kraljevska banska uprava upa, da se bodo s tem spremenili zanemarjeni deli nekaterih naših pokopališč v cvetlične gaje.

Glasbena kultura. Iz postavke za povzdigo glasbene kulture so se podprla glasbena društva, ki vzdržujejo glasbene šole, z zneskom 64.600 Din.

Intelektualna statistika. Referat za narodno izobraževanje je izvršil intelektualno statistiko, ki je bila odposlana po ministrstvu ligi narodov.

Po tej statistiki je v Dravski banovini 406 javnih knjižnic (ne všteva ští knjižnic, ki so pododseki društev) s 675.145 knjigami in 117 tisoč 955 čitatelji. Humanih društev je 665 s 97.555 rednimi člani. Imovina teh društev presega vrednost 27.000.000 Din. Od teh društev ima 230 svoje društvene domove v vrednosti okoli 11.000.000 Din.

Splošno prosvetnih društev je 986 s 108 tisoč 839 rednimi člani, vrednost imovine je 19.000.000 Din. Domovi, 95 po številu, so

vredni nad 30.000.000 Din. Gospodarsko-prosvetnih društev je 588 s 153.098 rednimi člani. Njihova imovina se ceni na 6.000.000 Din, 29 domov pa reprezentira vrednost 9.000.000 dinarjev.

BANOVINSKI PRORAČUN.

Lanski proračun je bil za 2.341.842 Din manjši od predloga za l. 1932./33.

Proračunski predlog predvideva:

Dnevnicne in potni stroški članov banšolskega odbora 35.000 Din, pisarniške potrebsčine in nagrade za izredna dela 15.000 dinarjev, prispevki za stvarne potrebsčine pomožnih šol v Ljubljani in Mariboru 145.000 dinarjev, dotacija za kritje nedostatka dohodkov: a) gluhozemnica v Ljubljani 442.020, b) deško vzgajališče v Ponovičah 420.000, c) zavod za slepe v Kočevju 340.000, potnine po § 39. zakona o banski upravi (direktorske konference, inspekcijiska potovanja in nadzorstvo šolskih vrstov) 50.000, podpiranje zgradb in popravil šolskih poslopij: a) podpore za zidanje in prezidavanje šol 2.000.000, b) za ustanovitev fonda 1.000.000, prispevki za izobrazbo učiteljstva in učencev: podpore za izobrazbo učiteljstva v tečajih 40.000, podpore za šolske in narodne knjižnice 30.000, podpore šolam in humanitarnim ustanovam za revne učence 100.000, odkup in podpore za ped. mlad. knjige itd. 20.000, za telesno vzgojo učencev 50.000, podpora za šolski radio 60.000, podpora za narodno prosveto in predavanja v obmejnih šolskih področjih 40.000, naročnine in podpore za književne edicije in časopise 59.000, podpore za župe Sokola kraljevine Jugoslavije 500.000 Din.

Srednje šole: a) pisarniški in manipulativni stroški, knjige, učila, pošta 60.380, b) kurjava, razsvetljava, voda, čiščenje itd. 480 tisoč, c) izpopolnitev in popravila šolskega inventarja 60.000, d) vzdrževanje in popravila poslopij 200.000 Din.

Učiteljska: vzdrževanje poslopij in namenjina 180.000, meščanske šole, prispevki za stvarne potrebsčine 337.757, izredne podpore za srednje in meščanske šole 50.000, honorarji in razne podpore: honorarji za neobvezne predmete na srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah 90.000, prispevek društvenemu študentskemu fondu za znanstveno izpopolnjevanje in vseučiliške eksk. 100.000, podpore in štípendije: a) za srednješolce 90.000, b) za visokošolce 200.000, podpore dijaškim kuhinjam, domovom in zadrugam 60.000, podpore muzejskim in zgodovinskim društvom: a) Muzejsko društvo v Ljubljani 30.000, b) Muzejsko društvo v Mariboru 30.000, Muzejsko društvo v Celju 20.000, Muzejsko društvo v Ptuju 20.000 Din, d) Zgodovinsko društvo v Mariboru 40.000, e) Narodna galerija v Ljubljani 100.000 Din.

Odkup umetnih zgodovinskih in umetno-obrtnih predmetov ter starin za javne zbirke 100.000, varstvo zgodovinskih predmetov in starin 50.000, podpore za gledališča: a) Narodnemu gledališču v Ljubljani za podporo podelzelskih odrov 100.000, b) Narodnemu gledališču v Mariboru 350.000, c) podpora za gostovanje 50.000 Din.

Znanstvenemu društvu za humanistične vede v Ljubljani 40.000, prispevki glasbenim

šolam in za povzdigo glasbene kulture 80.000, za zgradbe in popravila cerkvenih poslopij 200.000, ureditev vojaških pokopališč 50.000, za ureditev banske knjižnice 20.000, prispevek fondu za zgradbo poslopja III. državne realne gimnazije v Ljubljani l. obrok 600.000, skupaj 9.134.157 Din.

Lani je pa znašal odobreni banovinski šolski proračun 6.792.315 Din, torej za 2 milijona 341.842 Din manj.

(Dalje prihodnjic.)

Splošne vesti.

— Seja glavnega odbora JUU se vrši v Beogradu dne 17. in 18. marca 1932. v domu Jugoslovenskega učiteljskega združenja s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika o delu izvršnega odbora. 2. Poročilo sekcijskih predsednikov o delu sekcijskih odborov. 3. Sprejetje poslovnika Jugoslovenskega učiteljskega združenja. 4. Določitev datuma in kraja glavne skupščine. 5. Predlogi in vprašanja.

— Potrdila o udeležbi na samoizobraževalnih tečajih, ki so potrebna za službene podatke, je sekcija poslala vsem društvenim predsednikom. Vsi oni, ki so se tečajev udeležili, naj se obrnejo na društvene predsednike, ki jim jih izročijo.

— Potrdila o rokotvornih tečajih. Ker dobivam od raznih strani pozive za potrditev obiska v večernih ozir. 3dnevnih tečajih za ročna dela, katere sem imel v teku let — izjavljam, da takih potrdil ne morem in ne smem izdati, ker sem tečaje prirejal pod okriljem Podmladka R. K. oziroma drugih korporacij, ki so bile merodajna izdati taka potrdila. Sicer pa mislim, da so bili ti tečajji tudi v osebno korist vsakega obiskovalca ter le bolj informativnega in zasilnega značaja, ker je jasno, da si nikdo v tistem kratkem času ni mogel pridobiti polne usposobljenosti za pouk v ročnih delih. — Udeleženci štírtedenskih tečajev za ročna dela dobe spričevala, če jih še niso dvignili, za l. 1925., 1926., 1927., 1928. pri tajnistvu oblastnega odbora Podmladka R. K. v Ljubljani, za tečaja l. 1930. in 1931. pa pri upraviteljstvu drž. II. deške meščanske šole v Ljubljani. Kolek 20 Din. — Alojzij Novak.

— Pridite na treznostni kongres, ki bo v nedeljo 21. februarja v Ljubljani v Unionalu Začetek ob 9. uri. Zborovanje traja z opoldanskim presledkom ves dan. Vrsta govovor: Uvodna beseda. Alkohol in zdravje — polkovnik dr. Matej Justin. Alkohol in zdravnik — dr. Fedor Mikšič. Treznost in šola — Marica Koželjva. Treznost in učiteljstvo — Rudolf Horvat ml. Treznost in žena — Marija Ferjan. Alkohol in delavstvo — Joško Rozman in Filip Uratnik. Treznost in cerkev — profesor Bogovič iz Maribora. Naša kultura in naši poboji — Jan. Kalan. Alkohol in inteligenca — ravnatelj dr. Jos. Tomišek iz Maribora. Treznost in društva — dr. Miha Krek. Resno kulturno delo — profesor Franc Jeran. Kaj hočemo dijaki — Visokošolec. Biti čemo treznenjaki — Srednješolec. Mi Mladi

junaki — Solarček. Napovejmo boj surovost! — Manica Komanova. Preusmerimo naše gospodarstvo! — agronom Alojzij Jamnik. S čim nadomestiti alkohol — šolski upravitelj Valentin Razinger. Absintenca in moderna prehrana — Martin Humek. Treznost in vlada — Nekdo. Mi Stajerci in treznost — ravnateljica Antonija Stupca. Jugoslovenski Savez treznosti — Govornik iz Zagreba. Savez treznove mladeži — Govornik iz Beograda. Protialkoholni boj v Nemčiji in v svetu — direktor H. Czeloch iz Berlina. Organizirajmo se za sveti boj! In nikoli več premirja!

Posebna zborovanja. Naš gost iz Berlina, direktor Czeloch, bo imel (istočasno na verandah) še posebna predavanja — in sicer:

V nedeljo popoldne od 2.—3. za učitelje in vzgojitelje: Treznostna vzgoja mladine.

V ponedeljek popoldne ali zvečer za vse: Moderna Caritas in skrbstvo za alkoholike. K temu predavanju so povabljeni vsi, ki hočejo delati karitativno, posebno pa še naše ženske.

V dnevih kongresa in en teden potem bo v Unionu tudi protialkoholna razstava, ki naj si jo ogleda vsak udeleženec kongresa in še drugi. Posebno naj bi si jo ogledale razne šole! Razstava bo lepa in zelo poučna.

Treznostna akademija. Na predvečer, v soboto 20. februarja ob 8. zvečer — v veliki dvorani Uniona — treznostna akademija, ki jo priredi dijaštvo z delavsko mladino vred. Vstopnine ni; sprejemajo se samo dobrovoljni darovi.

— Podporno društvo finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za Dravsko banovino v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 5. marca 1932. v salonu gostilne Kafjez v Florijanski ulici. Začetek ob 19.30 uri. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo pregledovalcev računov. 3. Odobritev pravilnika bolniškega sklada. 4. Odobritev pravilnika za dajanje posojil. 5. Predlogi odbora (sprememba društvenega naslova. Superzavarovanje). 6. Volitev dveh članov odbora. 7. Volitev dveh pregledovalcev računov. 8. Predlogi članov in 9. Slučajnosti.

— Georg Kerschensteiner †. Prejšnji mesec je v Münchenu v 78. letu življenja umrl Georg Kerschensteiner, eden izmed »velikih vzgojiteljev« ne samo svojega naroda, ampak — sedanjeje človeštva. »Njegovo bistvo in volja učinkuje v nešteto ljudeh dalje, katerim je dal moč in jasnost. To je prava dediščina po njem, proti kateri stopajo celo njegovi spisi v drugo vrsto.« Tako Kerschensteinerja v obmrtnici mojstrsko označuje prijatelj in nemara najbolj mu kongenialni pedagog Eduard Spranger. Lepše se pač velja v kulturni pomen velikega pokojnika ne bi dal z besedo izraziti ob svezem grobu.

A ko bo dano kaj tiste časovne »distance«, ki je potrebna za pravično presojo vsebine iz čaše nesmrtnosti, bo morala pač i naša pedagogika v podrobnejših potezah prikazati Kerschensteinerjev duhovni obraz — da se njegov pedagoški evanجيل čim bolj razodene vsem tistim, ki jim je poverjen tak ali tak posel v »pedagoški provinci« našega kulturnega življenja. Že zato, ker nam ima Kerschensteiner, ta, reči moramo neobičajni,

LISTEK

JOZE ZUPANČIČ, predsednik EO.

Ekskurzijski odsek pripravlja binkoštna izleta. Člani EO pojdejo na Plitvice in Koroško.

Najmlajši organ našega JUU, Ekskurzijski odsek, pripravlja po naročilu božičnega ustanovnega sestanka dva izleta in sicer na Plitvice in na Koroško. Odbor EO pa ima še obilico posla tudi z lastno organizacijo, in zato, ker iščemo zvez, informacij, stikov na vse strani, kakor jih tak odsek nujno in zelo krvavo potrebuje. Vsek, kdor je že imel z organizacijo skupnih potovanj kolikaj posla, ve, da potrebuje aranžma turneje mnogo časa, da si že mnogo pred odhodom zasiguraš vse podrobnosti, ako hočeš, da teče pot kot po maslu, zagurati si je potreba sto podrobnih malenkosti, ki jih brezskrbni sopotniki niti ne opazi, pa so nujno potrebne, da so člani na koncu ture — zadovoljni. Še če greš sam na pot, te kot tuja in popotnika povsod radi opeharijo, pa če si sam, sebi nevspešnost že odpustiš, ko pa se prepustiš drugim rokam, pa smo že taki, da se radi znesemo zaradi tega ali onega... Vodstvo EO pa bi rado odstranilo vsako spotiko in zato se že zdaj pripravljamo s polno paro. V naglici bi pa lahko na marsikaj — pozabili. (Tu naj omenjam, da bodo prišli naši češkoslovaški tovariši v juliju k nam na obisk, pa so nas že takoj po novem letu naprosili za aranžiranje njihove turneje po Jugoslaviji, kar jim bomo prav radi naredili, saj so nas obenem za prijateljsko protiuslugo povabili gori v svojo domačijo.)

Zaradi Plitvic naj omenim, da spada obisk Plitviških jezer o binkoštih že za bonton hrvatskih družb. Menda niso ti naravni biseri sosednje banovine nikoli tako očarljivi kakor ravno ob zgodnji pomladi. Za Plitvice bomo porabili binkoštno soboto ter oba naslednja dneva, binkoštno nedeljo in praznik. Vožnja je razmeroma dolga: Ljubljana, dolenska proga, Karlovec, Vrbovine. Tam prestopimo v avtobuse, ki nas popeljejo do Plitvice. Le mimogrede omenjam, da so nam že dodeljena prenočišča v tamkajšnjih hotelih zato, ker smo jih naročili že prejšnji mesec. Kakor doznam, je te dni neko ljubljansko društvo rezerviralo za binkošti okrog 15 sob za svoje članstvo, pa so dobili prav kratek odgovor: »Ne moremo. Vse zasedeno!«

Za koroški izlet pa smo tudi v permanciji. Med drugim naj omenjam, da se bomo namestili v Beljaku v hotelu Mosser, v Celovcu pa pri Janahu. Poset preko meje pa bi razeroma podražil potni list ter vizum. Mnoge bi baš ta procedura odbila od udeležbe. Da pa preidemo te formalnosti, smo se obrnili na merodajne činitelje za posredovanje. Tako ljubljanski »Putniki«, kjer nam gresta zelo na roko g. ravnatelj Pintar in tajnik g. Valašek, avstrijski konzulat v Ljubljani, naše upravne oblasti na Jesenicah in drugi so nam nudili res velike ugodnosti in so pristali na naš predlog, da potujejo člani EO s kolektivnim vizumom. Tozadevne podrobnosti pa bomo objavili naknadno. Glede koroškega izleta pa imamo še mnogo, mnogo zadev: s carino, glede fotografskih aparatov, glede deviznih odredb, potovanje v domačem vagonu brez prestopanja na vsej poti, in še mnogokaj stvari, ki so na videz neopazne, pa jih moramo rešiti pravočasno, da se ne bodo stavile našim članom niti najmanjše ovire ali nevspešnosti.

Pa kaj bi še naštevaj; mi pripravljamo oba izleta z vso vestnostjo, ker želimo, da naj bo zadovoljstvo članstva najboljši dokaz, da je EO naši organizaciji nujno potreben.

»In koliko bo stal izlet?« kar čujem, kako mi stavlja te vprašanje. Končne številke ne moremo še podati, ker prav zdaj delamo, da dosežemo povsod take cene, kakor bi jih posameznik ne dobil nikoli. Tiste novce pa bo zmogel vsakdo, kdor bo kolikaj sklonil nad »šparoveček«, ali pa se bo spomnil, da prične nalagati prihranke v Učiteljski hranilnici. To bo, prijatelj, tovarišica, Tvoja glavnica, uporabil jo boš lahko tudi za druge namene, če ne pojdeš z nami. Priporočam pa vsem nujno: Stedite! Prepričan sem, da ne bo nikomur žal, če bo šel pogledat za binkošti tja doli med sosedje, od koder nam »od straže hrvaške solnce gor« pride — ali pa gori na sever skozi dolgi in sajasti podroški tunel — v Korotan!

Mahatma Gandhi — kot vzgojitelj.

Izza okrogle mize, kjer je konferiral Mahatma Gandhi v Londonu o perečih vprašanjih Indije, je prišel domov, kmalu nato pa so se zaprla za njim železna vrata politične jetnišnice — in mož je šel tja, koder je predsedel že tudi v letih 1922.—1924. Tedaj, ko

je bil napovedan Gandhijev obisk v Londonu, je govoril o njem ves svet, z najraznovrstnejšimi malenkostmi so vsi svetovni listi dražili svoje čitatelje: ali bo Mahatma slekel v mrzli evropski klimi svojo skromno plateno haljo in se bo topleje oblekel, ali bo Mahatma opustil svoje posebnosti glede molžnje domačih koz, ki jih je pripeljal iz svoje daljnje domačije, ali bo Mahatma tudi za časa konferenec za okroglo mizo, kjer se bo odločala usoda več sto milijonov njegovih rojakov, tudi držal običajno vsakotdendsko celodnevno molčečno zaobljubo in drugo...

Gandhi pa je ostal tudi v mrzlem, meglenem Londonu prav tak kakor v svoji rodni Afriki: molčal ob ponedeljkih, molzel koz, predel domačo volno in oznanjal svoj miroljubni nauk: »Nasilja nikar!« — »Satya graha!«

Te vrste nimajo prav nikakega namena, presojeti o upravičenosti oz. neupravičenosti pokreta, kateremu stoji na čelu popularni Indijec, prikazati hočejo Gandhija zgolj kot vzgojitelja in osvetliti z nekaterimi primeri njegovo teorijo in prakso.

Sam je povedal te svoje življenjske istorije in jih je narekoval svojemu prijatelju, ko sta bila zaradi podobnih političnih zadev v zaporu že pred 9. leti. Lastna biografija je izhajala v Gandhijevem časopisu, kasneje pa so bili izbrani odstavki ponatisnjeni v posebni knjigi: »Satya graha in South-Africa« (Nikar nasilja v Južni Afriki). Knjigo so prestavili v razne jezike, v razširjeni obliki z Gandhijevim uvodom pa jo je izdal pred dobrim letom C. T. Andrews v neki newyorški založbi.

Popularni Indijec pravi, da ga je zanesla na čelo vodstva svojih rojakov le želja, da pomaga svojim bednim bratom in sestram. Večtomilijonski narod je bil deležen le krievic s strani svojih gospodarjev-belokožcev.

Zahvalil se je za ponujeno mesto za visokega uradnika v upravni službi, kupil si je obsežno zemljišče in je ustanovil — kot vnet častilec slovanskega misleca Tolstoja — farmo, ki ji je nadel ime: »Tolstojeva farma«. Mnogo mladenčev in mladenk, mož in žena z družinami je odšlo na »Tolstojevo farmo«. Gandhi je živel s svojci sredi med njimi: neutrudoma je učil, z besedo in peregom, potoval je iz kraja v kraj, vodil je delavske štrajke, prirejal protestne shode, bil zato često gost policijskih zaporov, pa ga vse

to ni odvrnilo od njegovega 20-letnega podrobnega dela, ko je učil svojo farmo, sosesko in ostale sorojake.

»Le ena sila me je vodila v vseh teh letih.« piše Gandhi, »želja po resnici in pravičnosti.«

»Eden mojih učencev.« pripoveduje Mahatma Gandhi, »je bil neukročen lažnivec, prepirljivec, pravi pravcati neobdiga treba. Često je razjezil druge, kakor tudi mene. Po svojem trdnem običaju pa nisem nikoli kaznoval s šibo niti druge niti njega. Nekdo pa mi je nemarnik zaigral nekaj takega, da me je kar vrglo iz običajnega tira. Še bolj zaradi tega, ker sem ga skušal prepričati o krivičnem postopku in sem ga z lepo, očetovsko besedo svaril. Fantič se mi je le rogal in me je hotel pred ostalo šolsko družino napraviti prav majhnege. V trenotku, ko se nisem več obvladal, zagrabim za ravnilo na bližnji mizi in ga vsekam ž njim po roki. Tresel sem se od razburjenja, kar je prav tako opazil kaznovanec kakor tudi ostali njegovi souučenci. V kakšno neobičajno stanje me je spravil upornik, so opazili prav vsi.

Ko sem ves togoten in tresoč zamahnil z ravnilom po dečku, je ta krčevito zavpil. Pa menda ne toliko zaradi bolečine, kakor bolj zaradi dejstva, ker me je ujezil do brezvladja, in sem zagrabil za palico, kakor še nikoli dotlej. Vem tudi, da ga udarec ni tako močno zabolal, da bi mu izvabil obupen krik, saj je bil fant star 17 let in neobičajno krepko razvit. Ko bi ga zbesnel moj udarec do razkačevnosti, bi se vrgel name, podrl bi me in meni ne bi bilo več pomoči.

Bilo je prav nasprotno.

Res, fant je ob mojem nenavadnem udarcu zavpil; ampak le zaradi tega, ker je opazil, da me je pritiral do skrajnosti. Zabolala ga je moja — bolečina... Ker sem segel do — nasilja.

Kaznovanec se je spremenil v trenotku. Nikoli mi ni več odpovedal pokorščine. Zoper njega nisem imel več poviada, da bi se pritožil.

Pač pa sem obtožil — samega sebe. Obžaloval sem svoj postopek, svojo nemoč. Tisti dan sem pogrešal v sebi popolnega človečanstva in sem začutil, da sem — zver.« — »Jaz pa le želim.« tako končuje Gandhi navedeni dogodek: »nasilja — nikar!« — Satya graha!«

Bo še nadaljeval: —nč—

»sekularni« oblikovatelj človeka, šolski organizator in pedagoški mislec s svojo neomajno vero v človeka mnogo bodrilnega povedati osobito danes, to je iščočim rešilno nit, ki bi vodila iz »gluhe loze«, v kateri se nahajamo.

Te vrstice naj bodo po takem le spoštljiv poklon naše kulture ob pokojnikovem odhajanju v večnost! Sicer pa ostanemo še dolžniki njegovemu geniju.

— **Delnice Agrarne banke — članstvu v vednost.** Ker se obračajo poedinci na sekcijo s prošnjo za informacijo, kdaj bodo prejeli delnice Agrarne banke, objavljamo na tem mestu odlok računovodskega oddelka ministrstva notranjih del R. br. 8276 od 25. julija 1931, ki so ga prejeli vsi finančni oddelki banknih uprav. Okrožnica se glasi:

Ministarstvo Financij, odeljenje državnog računovodstva i budžeta aktom svojim II. br. 79.542 od 11. jula 1931. godine dostavlja sledeće:

Potrebno upustvo za prijem akcija Agrarne banke kao i interesa dostaviće se svima ustanovama čiji su službenici upisali i uplatili akcije na dvogodišnju otplatu.

O prednjem se izveštava ministarstvo s molbom, da sa ovim upoznate sve podružne ustanove i naredite im, da prestavke poedinih službenika o traženju akcija ne dostavljaju ovom ministarstvu, jer se po istima neće ništa raditi, niti uzimati u postupak.

Prednje mi je čast dostaviti s molbom, da o istom izvolite upoznati podružne ustanove i službenike.

Zgornji dopis je bil poslan 25. septembra 1931 tudi vsem sreskim načelnikom.

— **Film kot učni pripomoček.** Preteklo leto sta se vršila v Parizu dva kongresa, na katerih se je reševalo vprašanje o filmskih predstavah kot učnem pripomočku. — Skoraj istočasno se je vršil na Dunaju velik kongres delegatov iz 21 držav, ki so se bavili s tem vprašanjem. — V Rimu obstoji mednarodni inštitut, a v Baslu prav tako poseben biro za mednarodno vzgojo z uporabljanjem filma. — V Franciji imajo v osnovnih šolah do sedaj 4000 velikih in 2500 malih kinoaparatom, ki služijo učiteljstvu kot pomožno sredstvo pri pouku.

— **Stanje učiteljskih akademij v Nemčiji.** Za l. 1932. je v Nemčiji ustavljen sprejem v vseh pedagoških akademijah. Obenem je bilo tudi zatvorjenih pet pedagoških akademij in to v mestih: Gottbus, Stettin, Erfurt, Altona in Cassel. — Slušatelji teh akademij so razporejeni na ostalih deset akademij na Pruskem. Povod tem ukrepom je veliko število absolviranih in nezaposlenih učiteljev in učiteljic.

— **V Španiji je otvorjenih 7000 novih osnovnih šol.** Za te šole je bilo istočasno z otvoritvijo angažiranih 14.000 učiteljev (ic), za katerih plače je sprejet proračun, ki znaša 32.300.000 peset. Za material in učila je izdanih 833.300 peset. V bodočem letu je predvideno v Španiji zvišanje učiteljskih plač za 10%. Najnižja učiteljska plača iznaša danes 3500 peset letno.

— **Narodne šole v Savski banovini.** Narodnih šol je v Savski banovini vsega 1762, in sicer 1742 državnih in 20 privatnih s 4531 razredi z 284.383 šoloobveznimi otroki za nižjo in 57.258 za višjo narodno šolo. Soloobiskujočih otrok je vsega 304.220. Šolskih poslopij imajo vse državne šole 1986, a privatne 20. Od leta 1918. je naraslo število šolskih poslopij za 238, kar je vsekakor lepo število. Vseh učnih moči za te šole ima Savska banovina 4429.

— **Češkoslovaško šolstvo v številkah.** Po službeni statistiki je bilo v l. 1930./31. na Češkoslovaškem 14.900 šol z 41.255 razredi in 40.949 učiteljev (ic). Učencev in učenek je bilo v teh šolah 1.721.615. Od teh šol je 10.144 češkoslovaških, na katerih je službovalo 28 tisoč 540 učnih moči, nemških šol je bilo 3309 z 9286 učitelji (icami), madžarskih 835 s 1773 učitelji (icami), rusinskih 514 s 1137 učitelji (icami), poljskih 90 z 280 učitelji (icami), romunskih 4 s 15 učnimi močmi in 4 židovske z 8 učnimi močmi. Meščanskih šol je bilo 1868 s 7479 razredi in 9321 učitelji (icami). Vse meščanske šole je obiskovalo 281.802 učencev (k). Otroških vrtcev in zavetišč je bilo 2428.

Šolstvo v Julijski Benečiji.

Šolske nadzornike in didaktične ravnatelje v Julijski Krajini je pozval k sebi šolski skrbnik Mondino in jim dal nove direktive za tekoče šolsko leto. Pouk bi se moral vršiti redneje in dati boljši rezultat. Med učitelji in oblastvenimi zastopniki ne vladajo vedno dobri odnosi. Ugotavljajo pa, da se je v zadnjem času pri civilnih in političnih oblastvih izboljšalo pojmovanje ljudskošolske misije in se učiteljsko osebo bolj uvažuje kakor prej. Mondino je zadovoljen, da ni v Julijski Krajini več slovenskih učiteljev. Mondino razlaga ob začetku vsakega šolskega leta učiteljem, da mora biti šola vzgojna in asimilacijska sila med »drugorodci«. Fašistični hijerarhi pa mu koncem vsakega šolskega leta povedo, da ne morejo biti zadovoljni ne z uspehi učiteljstva v šoli in ne z njegovim izvenšolskim gibanjem. Večina sedanje učiteljstva je po njihovi sodbi nesposobna za izvrševanje naloge obsejne fašistične šole.

Nedavno je fašistični tisk zopet potožil, kako da primanjkuje učiteljev v Julijski Krajini. Od približno 4700 učiteljskih moči je moških samo 1400. Učiteljice je torej 3300. Med njimi so mladenke 17 do 18 let, ki ne morejo držati discipline med 13 do 14 let stari učenci in so zadovoljne, če ti dečki sploh ne prihajajo v šolo. Brigajo se potem toliko bolj za deklice. Fašistični tisk izvaja, da šolske, pošolske fašistične organizacije ne morejo uspevati v krajih, kjer ni učiteljev. Za učiteljski naraščaj je slabo preskrbljeno, ker

se sprejema na učiteljska le malo, določeno število prijavljenov. Na tržaškem učiteljskem so jih letos odklonili skoraj 200.

Po »Slovenskem Tedniku«.

Osebne zadeve.

— **i Napredovali so učitelji (ce) v VI. skupino:** Arrigler Valerija, učiteljica v Trzinu; Schweiger Hedvika, učiteljica v Novem mestu; Veber Franja, učiteljica v Starem trgu; Troha Elza, učiteljica v Zavrču; Rakovec Cirila, učiteljica v Sv. Pavlu; Kontler Marija, učiteljica v Prihovi; Herzog Ana, učiteljica v Ljutomeru; Levec Stefanija, učiteljica v Boh. Bistrici.

Učiteljski pravnik.

— **§ Odgovor: E. D. v V. D. — Z odlokom ON br. 59.803 z dne 14. 9. 1927** ste bili postavljeni v III. skupino in s l. 4. 1931 pravilno prevedeni v VIII. skupino po U. Z. iz leta 1931, s plačo 790.— Din, ker ste bili nad 3 leta v odgovarjajoči skupini. — Ker ste zadostili pogoju § 49. U. Z., lahko zaprosite za VII. skupino; 2. period. povisek Vam pripada šele po 6 letih, prebitih v skupini, t. j. 1. 10. 1933.

— **§ Napredovanje učiteljstva; ocena.** Po zahtevi ministrstva prosvete naj se vpišejo v izvide iz Uslužbenega lista kot v priloge k prošnjam za vsa napredovanja službene ocene zadnjih 3 let za vsako leto posebej (za napredovanja iz X. in IX. skupine — ocena 4 let) in sicer z besedami in številkami.

V prošnjah (vlogah) in izvodih iz Uslužbenega lista je v bodoče navesti tudi očetovo (možev) polno ime.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Učiteljska gospodarska poslovalnica** je imela dne 2. februarja t. l. skupno sejo upravnega in nadzorstvenega odbora. Oba odbora sta revidirala račune in ugotovila bilanco o delovanju U. G. P. v II. poslovnem letu. Razveseljivo število naročnikov dokazuje, da ima U. G. P. že mnogo pristašev in celotna slika naročil pripoveduje, da uživa U. G. P. pri naročnikih zaupanje. Neplačani računi žal kažejo na vladajočo krizo, ki ovira popoln razmah te institucije.

Število članstva se je v tem letu precej zvišalo. Pričakujemo, da bodo v III. poslovnem letu združniki U. G. P. vsi v JUU včlanjeni tovariši (ice), kakor je bilo sklenjeno na pokrajinskih skupščini.

Prepis bilance z vsemi prilogi bodo v kratkem prejela vsa učiteljska društva. Pri društvenih zborovanjih naj se o bilanci razpravljajo, da bo dobil vsak član natančen vpogled o delovanju U. G. P. in bo razvidel tudi velik gospodarski pomen te zadrge za organizacijo in oba Učit. doma.

Učiteljska gospodarska poslovalnica ima že na razpolago razstavo strokovnih knjig in stenskih slik v Mariboru in v Ljubljani. To je prvi začetek razstave, ki se bo sčasoma izpopolnila do potrebne višine.

Oddelek U. G. P. v Ljubljani prične v bližnji bodočnosti samostojno poslovati.

Učiteljska gospodarska poslovalnica bo založila tudi zorne načrte šolskih klopi, kakor tudi ostale šolske opreme za različne kategorije šol.

Člani, poslušajte se »Učiteljske gospodarske poslovalnice« in pomagajte graditi naša doma!

— **g Posnemanja vredna zavednost.** Tovariš Lojze Marok iz Ljubljane je odstopil Učiteljskemu domu v Ljubljani polovico prejetega honorarja v znesku Din 250.—. Ko bi bili vsi tovariši in tovarišice tako zavedni, bi kmalu imeli svoj dom. Iskrena hvala in posnemajte! — Jos. Kopal, blagajnik.

— **Učiteljski dom v Ljubljani.** Tov. Ljudevit Kabaj, šolski upravitelj v Cerkljah ob Krki, je daroval za dom Din 100.—. Iskrena hvala in posnemajte! Jos. Kopal, blagajnik.

— **g Za Porekarjev temeljni kamen** so nadalje zbrali, oziroma darovali Učiteljskemu domu v Mariboru: Miloš Levstik — Celje, 50 Din; Velnar Jože — Murska Sobota, 200 Din; Tušak Franjo — Tezno, 52.50 Din; Šumer Hinko — Šmarje pri Jelšah, 40 Din; sresko uč. društvo Gornjigrad 200 Din, sresko uč. društvo Maribor levi breg 430 Din. Porekarjeva zbirka znaša sedaj z zadnjimi izkazanimi darovi 1562.50 Din. Vrli darovalci naj bi našli obilo posnemovalcev!

Mladinska Matica.

— **mm Z 18. seje, dne 11. februarja 1932.**
1. Glede treh rokopisov o domu in gospodinjstvu pade odločitev na prihodnji seji.
2. Za knjigo o Tesli in razvoju elektrotehnike, ki jo misli izdati Mladinska Matica v izredni publikaciji, napravi upravnik do prihodnje seje natančen proračun, tako da se lahko določi subskripcijska in knjigotrška cena.
3. Na prihodnji seji poda upravnik natančen obračun dohodkov in stroškov Mladinske Matice v tem šol. letu.
4. Za Bevkovo knjigo »Luček išče očeta«, ki izide v rednih publikacijah, se določi koordinator in ilustrator.
5. Da se »Tiho življenje« čimprej razproda, se razpošlje pred Veliko nočjo na šole posebna okrožnica.
6. Ker mislimo izdati tudi letos za Miklavža v izredni publikaciji knjigo za naj-

mlajše, razpisujemo dve nagradi, 2000 in 1000 Din za dva najboljša spisa.

— **mm Razpis književnih nagrad.** Mladinska Matica misli izdati za Miklavža v izredni publikaciji knjigo za najmlajše šolske otroke in razpisuje zato dve nagradi, prvo v znesku 2000 Din, drugo pa 1000 Din za dvoje najboljših del.

Po obsegu naj delo ne presega štirih tiskanih pol formatov izrednih Matičnih publikacij. Snov poljubna. Delo je lahko literarno ali slikarsko, pisano v prozi ali v verzih, glavno je, da je umetna, ki bo primeren Miklavžev dar za otroke od šestih do devetih let. Nagradjeni deli dobita tudi običajen honorar.

Rokopise naj pošljejo pisatelji oziroma slikarji pod geslom, s katerim naj bo opremljena tudi zaprta kuverta z avtorjevim naslovom. Rokopise sprejema do 1. avgusta t. l. tajništvo Mladinske Matice, Ljubljana, Franciškanska ulica 6. Tam dobe pisatelji tudi podrobna pojasnila.

— **mm Pravkar je izšla 5. številka »Nashega roda«,** ki je tokrat posvečena veselju in smehu. Z verzi so zastopani: Stano Kosovel, Zdravko Ocvirk in Anica Černejeva. V prozi: Ribičič, Milčinski, Magajna, Kmetova, Pokorn in Lojze Zupanc. Zanimiv bo Škodlarjev članek o fotografiji, portretu in karikaturi. Vesel je Skrbniškov dramatični prizor. Pestre so tudi vse ostale rubrike in posebno bogat je tokrat Cicibanov rod. Nič manj zanimiv ni slikarski del, kjer sodelujejo: Justin, Vavpotič, Gaspari, Gorše, Globočnik, France Kralj, Mara Kraljeva in Fr. Kunaver.

O Ribičičevem »Mihecu in Jakcu« poroča ista številka (6.) »Mentorja«: O Miklavžu je izšla ta knjiga in menim, da dobri svetnik ni mogel prineti kaj boljšega in primernejšega onim, ki so se do njegovega godu spoznali s skrivnostjo črk. Je pa res to knjiga, ki mora v otroku vzbuditi veselje do čitanja. Igraje prebere stran za stranjo in čita obnem svojo bistrost, ker kar pisatelj modro zamolči — otroka hoče naučiti opazovati in misliti — to mu z zanimivo nazornostjo pokaže M. Gaspari v drobnih slikah, ki grede menda v tisoče. Otrok spremlja junaka Miheca in Jakca od rojstva pa do šole in preživi z njima vse letne čase in prizanke in še to in ono, mimo česa bi najbrže sicer šel z zaprtimi očmi. Naša mladinska književnost za najmlajše je s to knjigo mnogo, mnogo pridobila.

O Lovrenčičevem »Tihem življenju« piše med drugim kritik France Vodnik v svoji občirni oceni v »Mentorju«:

... Tudi njegova (Lovrenčičeva) knjiga »Tiho življenje«, ki jo je h koncu minulega leta izdala zelo delavna Mladinska Matica, je zbirka legend ozioroma legendaričnih povesti... Legend je zato že po svojem bistvu religioznega značaja. Navadno je seveda izročilo prejšnjih časov in rodov, a s tem njena snov postane še posebno častiljiva. Ločiti pa moramo ljudsko legendo od literarne, kamor prištevamo tudi vse tiste, ki se po vsebini sicer opirajo na ljudsko izročilo, a so po vsebini in obliki delo znanega pisatelja. Takšne so tudi pričujoče legende, saj jih je pisatelj oblikoval popolnoma po svoje. Po svoji vsebini pa sta dve vzeti iz goriškega, štiri pa iz gorenskega legendaričnega okrožja... Zdi se, da bi pisatelju z umetniškega vidika mogli tu in tam očitati malo preveč literarno oblikovanje, radi česar rad dodaja včasih marsikaj nebitvenega... Toda priznati je treba, da je sicer vsa zbirka napisana z večjo roko in da se je pisatelj potrudil, da čim skrbneje poda zlasti vsebinsko ozadje. To pa je za mladinsko knjigo največjega pomena, zakaj fabula je v prvi vrsti tista vzmet, ki izproža mlado fantazijo, obenem je prav zgodba tista zakladnica etičnih nagibov in sil, ki naj mladi bralce črpa iz vsake dobre mladinske knjige. Ta poudarek je izražen tudi v naslovu »Tiho življenje«.

Zbirko krasi številne, deloma prav dobre, deloma pa, sodim, za mlado oko, željno čim večje konkretnosti, v obrisih morda premalo jasne risbe slikarja B. Jakca.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdolovanje ročnih in strojnih vzorin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezenje in predtisk.

Učiteljski pevski zbor JUU.

— **pev Pevski tečaj,** ki se je vršil 13. in 14. februarja, je bil prav dobro obiskan in je dokazal, da se članstvo v polni meri zaveda

velike naloge, katere delna izpopolnitev bo 7. marca. Prihodnji pevski tečaj bo 4., 5. in 6. marca. Pričetek 4. ob 9. uri. Onim, ki so bili odsotni pri tej vaji, pošljemo še posebna opozorila in note. — Odbor.

— **pev Pevske vaje za članice in člane** iz Ljubljane in okolice se vršijo vsako soboto od 20. do 21. ure v Glasbeni Matici.

— **pev Koncert UPZ 7. marca.** Na koncertu bo zbor izvajal sledeči program: Kosta Manojlovič — »Puče moje!«; I. Hristić — »Hristos tješi mater svojo!«; St. Mokranjac — »O kako bezzakovo je...«; Krstič P. — »Dugo se polje zeleno« in ženski zbor »Pod jorgovanom!«; M. Milojević — »Muha i komarac«. Sledijo: Tajčević — »4 duhovna stiba«; z bas solo; E. Adamić — 6 narodnih pesmi za ženski zbor po napevih iz Kokošarjeve zbirke; Tajčević — »4 starosrbijanske«. Program zaključujejo 4 srbske narodne pesmi od Stolcer Slavenskega: »Koleda«, »U jesenske duge noći«, »Sljepačka« in »Rugalica«.

Šolski radio.

— **r Program za XV. teden.** V torek, 23. februarja bo predaval g. Kapus Vladimir; Zimsko življenje v gozdu. I.—III. V petek, 26. februarja: Dobra mladina. I.—III. Dialog, oddaja g. šol. upravitelj Horn Pero. Obe oddaji pričetna ob 11. uri 30 minut.

— **r Napredek šolskega radia v Dravski banovini.** Odsek za šolski radio v veseljem ugotavlja, da narašča zanimanje za to novo prosvetno ustanovo in da se pridno javljajo nove šole, ki žele informacij glede nabave dobrih radio-aparatom in glede organizacije šolskega radia sploh. Da bo v bodočem šolskem letu prirastek šol z radio-aparati še večji, bo v počitnicah, če bodo denarna sredstva dovoljevala, zopet tečaj za radio-amaterstvo, da se učiteljstvo izpopolni v tej smeri in da pospeši potem razvoj te važne kulturne pridobitve.

Iz poslanih dopisov razvidimo, da ugažajo mladini najbolj dialogi in reportaže, zato opozarjamo predavatelje na članek: »Kako predavajmo v šolskem radiu?« Članek je spisal g. prof. Niko Kuret v zadnji »Prosveti«.

V petek, 12. februarja smo po končanem šolskem predavanju pričeli z oddajo kratkih 10 minut trajajočih poročil važnih dogodkov, ki zanimajo mladino, kakor izredno aktualne novice, koledar pomembnih zgodovinskih obletnic i. dr. Vabimo učiteljstvo in mladino, da nam pošlje opis posebnih dogodkov v svojem domačem kraju, da jih oddamo v radiu in s tem ojačimo zanimanje naše mladine.

Na delo za naš dom! Vsa naročila potom U. G. P.

— **r Kmetijski pouk po radiu v drugi polovici februarja.** V četrtek dne 18. februarja t. l. ob 18. uri popoldne nadaljuje živinorejski nadzornik g. Martin Zupanc predavanje o predmetu: »Naša domača prašičereja in nasveti za njeno zboljšanje«. Govoril bo v prvi vrsti o primernem krmljenju prašičev.

V nedeljo dne 21. februarja ob 8. uri zjutraj predava tajnik g. Kafol »O oskrbi sadnega drevja s posebnim ozirom na gnojenje in zatiranje škodljivcev pred pomladjo«.

V četrtek dne 25. februarja ob 18. uri popoldne predava g. ing. Zupanič o vinarstvu in sicer o vinski krizi in našem vinogradništvu.

V nedeljo dne 28. februarja ob 8. uri zjutraj predava g. ing. Viktor Novak o gozdarstvu in sicer o sečnji.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Vabila:

— **JUU SRESKO DRUŠTVO V RADOVLJICI** zboruje v soboto dne 5. marca takoj po prihodu dopoldanskih vlakov v poslopiju osnovne šole na Jesenicah. Dnevni red: Poročilo predsedstva. — 100letnica dr. M. Tyrša. — Pogovor o došlih okrožnicah. — Slučajnosti. — Udeležba je obvezna za vsakega člana. — Odbor.

— **JUU SRESKI DRUŠTVO LJUBLJANA IN LITJA** zborujeta v ponedeljek dne 22. t. m. in ne v soboto 27. t. m. Dnevni red zborovanja je isti, ki je bil objavljen v prejšnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

Kadar pridete v Ljubljano

z mislijo, da si nabavite dober aparat za šolski radio

ali tudi zase, ne pozabite obiskati našega prodajnega oddelka. Pri nas dobite največjo izbiro aparatov na baterije, na izmenični in istosmerni tok vseh napetosti. Nizke cene in ugodni plačilni pogoji!

**RADIO
LJUBLJANA**

TELEFON 31-90

MIKLOŠIČEVA CESTA 5

